

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СЕРЕД СТУДЕНТІВ-МЕДСЕСТЕР

Н. В. Дужич¹, М. І. Марущак¹, Н. В. Сачук², Л. Р. Коробко², О. П. Мялюк²

¹Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

²КЗВО «Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради

Вступ. Емоційний інтелект (ЕІ) – це здатність людини інтерпретувати та розрізняти власні почуття і ідеї та інших. Він складається з навичок, які вивчають та які розвиваються протягом життя для боротьби зі стресовими чинниками. Метою клінічної освіти в сестринській справі є розвиток професійних навичок і знань, необхідних для навчання впродовж життя, та критичного мислення. Професії медсестри властиве значне емоційне навантаження, включаючи управління в охороні здоров'я.

Мета роботи – проаналізувати чинники формування емоційного інтелекту в студентів-медсестер.

Основна частина. Дослідження проводили шляхом опрацювання наукових робіт на відповідну тематику. Медсестри з високим рівнем ЕІ є більш емпатичними, співчутливими, турботливими та стійкими. Емоційний інтелект може бути важливим фактором успіху і професійної реалізації студентів-медсестер. Його рівень має тенденцію бути вищим у жінок, однак результати різних досліджень різняться залежно від віку, року навчання і статі. Емоційний інтелект також пов'язаний з академічним успіхом. Студенти, які ліпше від інших керують своїми емоціями, мають кращі академічні результати. Виявлено зв'язок між ЕІ та фізичним і психічним здоров'ям студентів-медсестер. Чим більш емоційно компетентні студенти, тим більше вони задоволені своїм життям і щасливі. Вони також мають нижчий рівень стресу, тривоги і депресії та менш схильні до вигорання. Крім того, в цих студентів краще здоров'я та самопочуття. Різні дослідження показують, що деякі риси особистості корелюють з рівнем ЕІ. Наприклад, риса невротизму є змінною, яка може пояснити високий рівень стресу в студентів. Емоційний інтелект можна розвивати за допомогою цілеспрямованих освітніх заходів і програм.

Висновки. Емоційно розумні студенти медсестринства ефективніше справляються зі стресом та емоціями, мають краще здоров'я і ліпші стосунки з одногрупниками, викладачами.

Ключові слова: студенти-медсестри; емоційний інтелект; стрес; тривога; здоров'я; академічна успішність.

FEATURES OF THE FORMATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AMONG STUDENT NURSES

N. V. Duzhych¹, M. I. Marushchak¹, N. V. Sachuk², L. R. Korobko², O. P. Myalyuk²

¹I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

²Municipal Institution of Higher Education "Rivne Medical Academy"

Introduction. Emotional intelligence (EI) is a person's ability to interpret and distinguish between personal feelings and ideas and those of others. Emotional intelligence consists of skills that are learned and developed throughout life to deal with stressors. The goal of clinical education in nursing is to develop the professional skills and knowledge necessary for lifelong learning and critical thinking. The nursing profession is endowed with a significant emotional load, including management in health care.

The aim of the study – to analyze the factors of the formation of EI among nursing students.

The main part. Nurses with high levels of EI are more empathetic, compassionate, caring, and resilient. EI can be an important factor in the success and professional fulfillment of nursing students. EI tends to be higher in women, but results from different studies vary by age, year of education, and gender. EI is also related to academic success. Students who manage their emotions better than others have better academic results. The relationship between EI and the physical and mental health of nursing students was revealed. The more emotionally competent students are, the more satisfied and happier they are with their lives. They also have

lower levels of stress, anxiety, and depression and are less likely to burn out. In addition, these students have better health and well-being. Various studies show that some personality traits are correlated with the level of EI. For example, trait neuroticism is a variable that may explain high levels of stress among college students. EI can be developed through targeted educational activities and programs.

Conclusions. An emotionally intelligent nursing student copes with stress and emotions more effectively and has better health and better relationships with classmates and teachers.

Key words: nursing students; emotional intelligence; stress; anxiety; health; academic success.

Вступ. Донедавна золотим стандартом успіху студента був коефіцієнт інтелекту, який також часто використовували для вступних тестів у вищих закладах освіти. Однак серед цих розумних людей безліч тих, хто не стикається зі стресовими ситуаціями і не спілкується з людьми. Наслідком є те, що багато з них зазнають невдач в особистому та професійному житті. Тому емоційний інтелект (EI) було запропоновано як один із показників, що передбачають усебічний розвиток і успіх особистості [1]. Емоційний інтелект – це здатність людини інтерпретувати та розрізнати власні почуття і ідеї та інших. Він складається з навичок, які вивчають та які розвиваються протягом життя для боротьби зі стресовими чинниками. Метою клінічної освіти в сестринській справі є розвиток професійних навичок і знань, необхідних для навчання впродовж життя, та критичного мислення [2]. Саме EI відіграє важливу роль у загальному розвитку особистості, особливо в роботі з емоційними аспектами життя. Емоційний інтелект визначається як «здатність розпізнавати значення емоцій та їх зв'язків і використовувати їх як основу для міркувань та вирішення проблем», а також згадуються такі його компоненти, як: самосвідомість, управління емоціями, мотивація, емпатія та вирішення конфліктів [3]. Студентів-медсестер вважають емоційно розумними та успішними, коли вони можуть адаптуватися до всіх цих вимірів EI. R. Bar-On у 2006 р. повідомив, що емоційний інтелект має сильний вплив на оптимальне фізичне та психологічне благополуччя, хорошу продуктивність і досягнення, прийняття мудрих рішень, уяву та самореалізацію. Встановлено, що EI покращує міжособистісні стосунки між медсестрами і пацієнтами, зрештою, якість догляду за хворими [4]. Емоційний інтелект відображає здатність розуміти і регулювати емоції та ефективно справлятися з емоційними ситуаціями [2]. Його також можна описати як уміння розпізнавати, оцінювати і керувати власними емоціями та інших [5]. F. L. Schmidt і J. E. Hunter визначили EI як здатність міркувати, правильно та з розумінням виконувати різні завдан-

ня [6]. K. V. Petrides і A. Furnham стверджували, що EI складається з двох різних концепцій: когнітивної здатності, пов'язаної з емоціями, поведінковими настроями, і здатності розпізнавати та розуміти емоції [7]. Інтелект та EI працюють окремо, оскільки людина може бути інтелектуально генієм, але емоційно неспроможною. Коефіцієнт інтелекту лише на 20 % сприяє життєвому успіху, решта є результатом EI, включаючи мотивацію, наполегливість, контроль імпульсів, емпатію та надію. Зараз EI широко використовують у різних організаціях [8], оскільки він може сприяти поліпшенню в людей як особистісних, так і професійних якостей [9]. Професії медсестри властиве значне емоційне навантаження, включаючи управління в охороні здоров'я. Таким чином, дослідники та викладачі повинні зосередитися на розширенні можливостей EI в сестринській справі, щоб покращити професію медсестри.

Тому метою нашого дослідження було проаналізувати чинники формування емоційного інтелекту в студентів-медсестер.

Основна частина. Дослідження проводили шляхом опрацювання наукових робіт на відповідну тематику. Відбір матеріалів включав вивчення методології, зосереджуючись на використаній моделі EI й аналізі результатів та висновків. У базах даних було виявлено 469 назв. Після видалення дублікатів і недоступних для аналізу документів представлено 62 статті. Після перевірки назв та анотацій і детального аналізу повних статей 48 наукових робіт відповідали критеріям включення та були розглянуті. Для включення дослідження в огляд літератури важливими вважали опис критеріїв включення/виключення, деталізацію методики для можливості повторення експерименту, конструктивність результатів і логічні висновки.

Медсестри з високим рівнем EI є більш емпатичними, співчутливими, турботливими та стійкими [10]. Емоційний інтелект може бути важливим фактором успіху [11, 12] і професійної реалізації студентів-медсестер [13], дозволити їм ефективно протистояти

викликам на клінічних практиках, покращити свої лідерські навички та підвищити безпеку пацієнтів [14]. Автори кількох досліджень показали, що рівень EI зростає з віком [15] і серед студентів-медсестер на першому та останньому курсах [16]. Він має тенденцію бути вищим у жінок [17], однак результати різних досліджень щодо EI в догляді різняться залежно від віку, року навчання і статі. К. Foster та ін. [14] і E. Nwabuebo [18], наприклад, не виявили вікових або статевих відмінностей у показниках EI. F. Najibabae та ін. з'ясували, що студенти першого і третього курсів мають найвищі та найнижчі показники емоційного інтелекту відповідно [17]. К. Foster та ін., з іншого боку, встановили, що рівень EI значно зростає у студентів на початку другого курсу, однак наприкінці навчальної програми не відбувалось суттєвих змін порівняно з їх вступом на навчання [14].

Емоційний інтелект також пов'язаний з академічним успіхом. Студенти, які ліпше від інших керують своїми емоціями, мають кращі академічні результати [14, 19], і лише одне дослідження не демонструє значного ефекту [20]. Емоційний інтелект та самоефективність негативно корелюють з академічною прокрастинацією [21]. Академічна прокрастинація викликає ряд негативних результатів. Активні стратегії подолання, такі, як зосередженість на розв'язанні проблем, емоційне вираження та задоволення від навчання, корелюють з EI [22]. Крім того, ці студенти навчаються більш наполегливо, ніж студенти з нижчим рівнем EI, які, найімовірніше, залишать спеціальність [23]. Ризик відмови від навчання медсестер зазвичай пов'язаний із поганим контролем стресу, який може призвести до шкідливих наслідків, зокрема для їх здоров'я.

Під час пошуку літератури виявлено 12 досліджень, автори яких вивчали зв'язок між EI та фізичним і психічним здоров'ям студентів-медсестер. Чим більш емоційно компетентні студенти, тим більше вони задоволені своїм життям і щасливі [24–26]. Вони також мають нижчий рівень стресу, тривоги і депресії та менш схильні до вигорання [26–28]. Крім того, в цих студентів краще здоров'я та самопочуття [27]. В одному з досліджень показано позитивну кореляцію між EI та якістю сну і негативну – між EI та загальною втомою в 400 іранських студентів у галузі охорони здоров'я (тобто медицини, фармації і медсестер) [29]. За даними іспанських науковців, студенти-медсестери з вищим рівнем EI мають низьку схильність до вживання алкоголю і збалансовано

харчуються [30]. Також у них менший ризик виникнення суїцидальних думок.

Різні дослідження показують, що деякі риси особистості корелюють з рівнем EI. M. Dugué і F. Dosseville з'ясували, що риса невротизму є змінною, яка може пояснити високий рівень стресу в студентів [27]. За деякими даними, студенти з високим рівнем екстравертності емоційніші, розумніші, ніж ті, у кого високі показники невротизму. Клінічна підготовка передбачає ситуації, пов'язані зі смертю та тривогою. Існують дані, що студенти з низьким рівнем EI мають високий рівень тривоги, коли стикаються з такими ситуаціями [31]. Рівень самооцінки також корелює з рівнем тривоги щодо смерті та рівнем EI. Невротизм, висока тривожність і низька самооцінка корелюють з рівнем EI [27]. Таким чином, було б цікаво ідентифікувати студентів із цими характеристиками на початку навчання, щоб забезпечити конкретну підтримку для запобігання потенційним ризикам, пов'язаним з емоційними «пошкодженнями».

У низці досліджень показано зв'язок між EI та соціальними відносинами. Є дані, що EI позитивно корелює з емпатією [32]. В емоційно розумних студентів кращі стосунки з пацієнтами та їх родинами і вони ліпше керують своїми емоціями [33]. Це також відіграє важливу роль у співчутті студентів до самих себе, що, найімовірніше, змусить їх бути уважними до емоцій, які він або вона відчуває [34]. Таке «емоційне слухання» дозволить під час лікування ефективніше спілкуватися з пацієнтами та їх родинами. Крім того, EI позитивно корелює з клінічними показниками спілкування студентів-медсестер [35]. Це означає, що студенти будуть ефективніше передавати інформацію пацієнту та мати кращі стосунки з ним. Рівень EI також впливає на здатність студентів керувати конфліктами [36]. Фактично, вони будуть інтегрувати емоційно розумну поведінку, таку, як рефлексія і переосмислення, компроміс, спокій, контроль дискомфорту та відповідне емоційне вираження. Коли рівень EI низький, студенти-медсестри намагатимуться уникати конфронтації. Нарешті, здається, що реалізація емоційно розумного лідерства сприяє досягненню високоякісного догляду та співчуття з боку медичних працівників [37]. Дійсно, дослідження EI в 320 студентів виявило значний зв'язок між ним та лідерством, орієнтованим на людей [38]. Зміни в EI корелюють зі змінами в позиції лідерства та деяких можливостях догляду [39].

Варто взяти до уваги дослідження, зосереджені на створенні програм розвитку емоційних навичок у медсестринській освіті [40–45]. Програми мали різні форми. Одні передбачали від 6 до 14 сеансів тривалістю 45–120 хв [46]. Ці заняття проходили у формі лекцій, рольових ігор, тематичних досліджень та групових дискусій. Другі реалізовували шляхом проведення чотиригодинних семінарів на конкретні теми. Суть останніх полягала в індивідуальних бесідах на основі аналізу емоційної ситуації студентів [47]. Значна частка досліджень показала підвищення рівня EI у студентів, які брали участь у таких програ-

мах [48]. Таким чином, EI можна розвивати за допомогою цілеспрямованих освітніх заходів. Окрім того, включення дисциплін, які розвивають EI, у навчальні програми спеціальності сприяло б добробуту студентів-медсестер.

Висновки. Існує консенсус, що високий рівень EI є корисним для студентів-медсестер. За результатами нашого дослідження, емоційно розумні студенти медсестринства ефективніше справляються зі стресом та емоціями, мають краще здоров'я і ліпші стосунки з одногрупниками, викладачами, а в майбутньому – з пацієнтами та їх родинами, колегами.

REFERENCES

1. Nair, A., Lee, D.P. (2016). Emotional intelligence in nursing. *IOSR J. Nurs. Health Sci*, 5, 38-42.
2. Sharon, D., & Grinberg, K. (2018). Does the level of emotional intelligence affect the degree of success in nursing studies?. *Nurse education today*, 64, 21-26. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.01.030.
3. Boyatzis, R. E. (2018). The behavioral level of emotional intelligence and its measurement. *Frontiers in psychology*, 9, 1438. DOI: 10.3389/fpsyg.2018.01438.
4. Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18 Suppl, 13-25.
5. Serrat, O. (2017). Understanding and developing emotional intelligence. In *knowledge solutions: tools, methods, and approaches to drive organizational performance*. Springer: Singapore, 329-339.
6. Schmidt, F.L., Hunter J.E. (2017). Select on Intelligence. In *The Blackwell handbook of principles of organizational behaviour*. Wiley: Hoboken, NJ, USA, 1-14.
7. Petrides, K.V., Furnham, A. (2006). The role of trait emotional intelligence in a gender-specific model of organizational variables. *J. Appl. Soc. Psychol*, 36, 552-569.
8. Kermanshahi, E.M., Sala-Roca, J. (2018). The emotional intelligence of young individuals is based on situational tests of socio-emotional competencies (CSE). *Acad. Res. Int*, 9.
9. Štiglic, G., Cilar, L., Novak, Ž., Vrbnjak, D., Stenhouse, R., Snowden, A., & Pajnkihar, M. (2018). Emotional intelligence among nursing students: Findings from a cross-sectional study. *Nurse education today*, 66, 33-38. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.03.028.
10. Nightingale, S., Spiby, H., Sheen, K., & Slade, P. (2018). The impact of emotional intelligence in health care professionals on caring behaviour towards patients in clinical and long-term care settings: Findings from an integrative review. *International journal of nursing studies*, 80, 106-117. DOI: 10.1016/j.ijnurstu.2018.01.006.
11. Beauvais, A.M., Brady, N., O'Shea, E.R., & Griffin, M.T. (2011). Emotional intelligence and nursing performance among nursing students. *Nurse education today*, 31(4), 396-401. DOI: 10.1016/j.nedt.2010.07.013.
12. Snowden, A., Stenhouse, R., Young, J., Carver, H., Carver, F., & Brown, N. (2015). The relationship between emotional intelligence, previous caring experience and mindfulness in student nurses and midwives: a cross sectional analysis. *Nurse education today*, 35(1), 152-158. DOI: 10.1016/j.nedt.2014.09.004.
13. Cleary, M., Visentin, D., West, S., Lopez, V., & Kornhaber, R. (2018). Promoting emotional intelligence and resilience in undergraduate nursing students: An integrative review. *Nurse education today*, 68, 112-120. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.05.018.
14. Foster, K., Fethney, J., McKenzie, H., Fisher, M., Harkness, E., & Kozlowski, D. (2017). Emotional intelligence increases over time: A longitudinal study of Australian pre-registration nursing students. *Nurse education today*, 55, 65-70. DOI: 10.1016/j.nedt.2017.05.008.
15. Fernandez, R., Salamonson, Y., & Griffiths, R. (2012). Emotional intelligence as a predictor of academic performance in first-year accelerated graduate entry nursing students. *Journal of clinical nursing*, 21(23-24), 3485-3492. DOI: 10.1111/j.1365-2702.2012.04199.x.
16. Benson, G., Ploeg, J., & Brown, B. (2010). A cross-sectional study of emotional intelligence in baccalaureate nursing students. *Nurse education today*, 30(1), 49-53. DOI: 10.1016/j.nedt.2009.06.006.
17. Hajibabaei, F., A Farahani, M., Ameri, Z., Salehi, T., & Hosseini, F. (2018). The relationship between empathy and emotional intelligence among Iranian nursing students. *International journal of medical education*, 9, 239-243. DOI: 10.5116/ijme.5b83.e2a5.
18. Nwabuebo, E. (2013). Emotional Intelligence and Academic Achievement among Senior Black Students Enrolled in Baccalaureate Nursing Programs: Implications for Nursing Education. Ph.D. Dissertation, Capella University, Minneapolis, MN, USA.

19. Sharon, D., & Grinberg, K. (2018). Does the level of emotional intelligence affect the degree of success in nursing studies?. *Nurse education today*, 64, 21-26. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.01.030.
20. Stenhouse, R., Snowden, A., Young, J., Carver, F., Carver, H., & Brown, N. (2016). Do emotional intelligence and previous caring experience influence student nurse performance? A comparative analysis. *Nurse education today*, 43, 1-9. DOI: 10.1016/j.nedt.2016.04.015.
21. Guo, M., Yin, X., Wang, C., Nie, L., & Wang, G. (2019). Emotional intelligence a academic procrastination among junior college nursing students. *Journal of advanced nursing*, 75(11), 2710-2718. DOI: 10.1111/jan.14101.
22. Alconero-Camarero, A.R., Sarabia-Cobo, C.M., González-Gómez, S., Ibáñez-Rementería, I., Lavín-Alconero, L., & Sarabia-Cobo, A.B. (2018). Nursing students' emotional intelligence, coping styles and learning satisfaction in clinically simulated palliative care scenarios: An observational study. *Nurse education today*, 61, 94-100. DOI: 10.1016/j.nedt.2017.11.013.
23. Cleary, M., Visentin, D., West, S., Lopez, V., & Kornhaber, R. (2018). Promoting emotional intelligence and resilience in undergraduate nursing students: An integrative review. *Nurse education today*, 68, 112-120. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.05.018.
24. Aradilla-Herrero, A., Tomás-Sábado, J., & Gómez-Benito, J. (2014). Associations between emotional intelligence, depression and suicide risk in nursing students. *Nurse education today*, 34(4), 520-525. DOI: 10.1016/j.nedt.2013.07.001.
25. Carvalho, V.S., Guerrero, E., & Chambel, M.J. (2018). Emotional intelligence and health students' well-being: A two-wave study with students of medicine, physiotherapy and nursing. *Nurse education today*, 63, 35-42. DOI: 10.1016/j.nedt.2018.01.010.
26. Ruiz-Aranda, D., Extremera, N., & Pineda-Galán, C. (2014). Emotional intelligence, life satisfaction and subjective happiness in female student health professionals: the mediating effect of perceived stress. *Journal of psychiatric and mental health nursing*, 21(2), 106-113. DOI: 10.1111/jpm.12052.
27. Dugué, M., & Dosseville, F. (2018). Understanding Nursing Student Stress and its Consequences: A Qualitative Study in France. *BAOJ Medical and Nursing*, 4(4:062), 1-8.
28. Lewis, G.M., Neville, C., & Ashkanasy, N.M. (2017). Emotional intelligence and affective events in nurse education: A narrative review. *Nurse education today*, 53, 34-40. DOI: 10.1016/j.nedt.2017.04.001.
29. Abdali, N., Nobahar, M., & Ghorbani, R. (2019). Evaluation of emotional intelligence, sleep quality, and fatigue among Iranian medical, nursing, and paramedical students: A cross-sectional study. *Qatar medical journal*, 2019(3), 15. DOI: 10.5339/qmj.2019.15.
30. Lana, A., Baizán, E.M., Faya-Ornia, G., & López, M.L. (2015). Emotional Intelligence and Health Risk Behaviors in Nursing Students. *The Journal of nursing education*, 54(8), 464-467. DOI: 10.3928/01484834-20150717-08.
31. Aradilla-Herrero, A., Tomás-Sábado, J., & Gómez-Benito, J. (2012). Death attitudes and emotional intelligence in nursing students. *Omega*, 66(1), 39-55. DOI: 10.2190/om.66.1.c.
32. Di Lorenzo, R., Venturelli, G., Spiga, G., & Ferri, P. (2019). Emotional intelligence, empathy and alexithymia: a cross-sectional survey on emotional competence in a group of nursing students. *Acta bio-medica : Atenei Parmensis*, 90(4-5), 32-43. DOI: 10.23750/abm.v90i4-5.8273.
33. Foster, K.N., & McCloughen, A.J. (2020). Emotionally intelligent strategies students use to manage challenging interactions with patients and families: A qualitative inquiry. *Nurse education in practice*, 43, 102743. Advance online publication. DOI: 10.1016/j.nepr.2020.102743.
34. Şenyuva, E., Kaya, H., Işık, B., & Bodur, G. (2014). Relationship between self-compassion and emotional intelligence in nursing students. *International journal of nursing practice*, 20(6), 588-596. DOI: 10.1111/ijn.12204.
35. Kong, L., Liu, Y., Li, G., Fang, Y., Kang, X., & Li, P. (2016). Resilience moderates the relationship between emotional intelligence and clinical communication ability among Chinese practice nursing students: A structural equation model analysis. *Nurse education today*, 46, 64-68. DOI: 10.1016/j.nedt.2016.08.028.
36. Chan, J.C., Sit, E.N., & Lau, W.M. (2014). Conflict management styles, emotional intelligence and implicit theories of personality of nursing students: a cross-sectional study. *Nurse education today*, 34(6), 934-939. DOI: 10.1016/j.nedt.2013.10.012.
37. Carragher, J., & Gormley, K. (2017). Leadership and emotional intelligence in nursing and midwifery education and practice: a discussion paper. *Journal of advanced nursing*, 73(1), 85-96. DOI: 10.1111/jan.13141.
38. Yildirim, N., Kantek, F., & Yilmaz, F.A. (2022). Relationships between leadership orientations and emotional intelligence in nursing students. *Perspectives in psychiatric care*, 58(3), 903-909. DOI: 10.1111/ppc.12871.
39. Benson, G., Martin, L., Ploeg, J., & Wessel, J. (2012). Longitudinal study of emotional intelligence, leadership, and caring in undergraduate nursing students. *Journal of Nursing Education*, 51(2), 95-101.
40. Donnaint, É., Marchand, C., & Gagnayre, R. (2015). Formalisation d'une technique pédagogique favorisant le développement de la pratique réflexive et des compétences émotionnelles chez des étudiants en soins infirmiers [Formalization of a training method to develop reflective practice and emotion skills in nursing students]. *Recherche en soins infirmiers*, (123), 66-76.

41. Gómez-Díaz, M., Delgado-Gómez, M.S., Gómez, S., & Rosario. (2017). Education, Emotions and Health: Emotional Education in Nursing. *Procedia Social Behavioral Sciences*, 237, 492-498.
42. Goudarzian, A.H., Nesami, M.B., Sedghi, P., Gholami, M., Faraji, M., & Hatkehlouei, M.B. (2019). The Effect of Self-Care Education on Emotional Intelligence of Iranian Nursing Students: A Quasi-experimental Study. *Journal of religion and health*, 58(2), 589-598. DOI: 10.1007/s10943-017-0537-3.
43. Hurley, J., Hutchinson, M., Kozlowski, D., Gadd, M., & van Vorst, S. (2020). Emotional intelligence as a mechanism to build resilience and non-technical skills in undergraduate nurses undertaking clinical placement. *International journal of mental health nursing*, 29(1), 47-55. DOI: 10.1111/inm.12607.
44. Ramadan, E.N., Abdel-Sattar, S.A., M.Abozeid, A., & Sayed, H.A.E.E. (2020). The Effect of Emotional Intelligence Program on Nursing Students' Clinical Performance during Community Health Nursing Practical Training. *American Journal of Nursing Research*, 8(3), 361-371.
45. Teskereci, G., Öncel, S., & Özer Arslan, Ü. (2020). Developing compassion and emotional intelligence in nursing students: A quasi-experimental study. *Perspectives in psychiatric care*, 56(4), 797-803. DOI: 10.1111/ppc.12494.
46. Erkayran, O., & Demirkiran, F. (2018). The Impact of Improving Emotional Intelligence Skills Training on Nursing Students' Interpersonal Relationship Styles: A Quasiexperimental Study. *International Journal of Caring Sciences*, 11(3), 1901-1912.
47. Szeles H. M. (2015). Developing emotional intelligence in student nurse leaders: a mixed methodology study. *Asia-Pacific journal of oncology nursing*, 2(2), 89-98. DOI: 10.4103/2347-5625.157575.
48. Shahbazi, S., Heidari, M., Sureshjani, E.H., & Rezaei, P. (2018). Effects of problem-solving skill training on emotional intelligence of nursing students: An experimental study. *Journal of education and health promotion*, 7, 156. DOI: 10.4103/jehp.jehp_50_18.

Отримано 02.05.2024